

AFSCHEID VAN DE GRAANKORREL

VOORWOORD

Op zondag 30 juni 2024 vond de laatste kerkdienst plaats in de Graankorrel, de protestantse kerk aan het Zuidereinde in 's-Graveland. De kerkzaal was gevuld met gemeenteleden van vroeger en nu, oud-predikanten, gastvoorgangers, kerkmusici, vrienden uit de oecumene, ambtsdragers en belangstellenden uit Hilversum, burens en op het podium het koor Inspiration.

Dit boekje wordt u aangeboden als herinnering aan het afscheid van een plek die voor zovelen van betekenis is geweest. In het geliefde kerkgebouw werden vele generaties lang kinderen gedoopt, talloze huwelijken ingezegend en werd afscheid genomen van geliefden voordat ze werden uitgedragen naar hun laatste rustplaats. Er werd gezongen, gepreekt en geluisterd, gemusiceerd, gebeden, beleden en getwijfeld.

Het afscheid doet pijn voor de hechte groep gemeenteleden die de laatste jaren samenkwam en na afloop van elke dienst koffie dronk in het Honk, achter de kerk.

In dit boekje zijn de teksten opgenomen van de overweging van ds Annemieke Parmentier-Blankert, als bijstand in het pastoraat aan de gemeente verbonden, en de toespraak van Otto Scholten, voorzitter van de kerkenraad.

Beiden memoreerden dat 185 jaar eerder de eerste kerkdienst werd gehouden op diezelfde plek in wat toen de 'Christelijke Afgescheidene Gemeente van 's-Graveland' heette.

Bij het 150-jarig bestaan van de Gereformeerde Kerk in 's-Graveland in 1989 verscheen een lezenswaardig boekje met een overzicht van de geschiedenis van de gemeente en het kerkgebouw. Op internet kunt u dit lezen.

Het boekje dat voor u ligt is niet bedoeld om de tijd tussen 1989 en 2024 te beschrijven. Toch lijkt het me gepast om in dit voorwoord de namen te noemen van de predikanten die de gemeente vanaf 1989 hebben gediend en enkele ontwikkelingen te benoemen die geleid hebben tot het sluiten van het kerkgebouw.

Predikanten

1986-1990 ds Jan Offringa

1991-1998 ds Henk van de Bovenkamp (*0.7 fte, predikant in deeltijd*)

1998-2013 ds Lia Davidse (*0.7 fte*)

Na het afscheid van ds Lia Davidse in 2013 kon de gemeente geen eigen predikant meer beroepen. Dankzij een groot aantal trouwe en geliefde gastvoorgangers gingen de kerkdiensten door.

De pastorale zorg werd ingevuld door een bijstand in het pastoraat: van 2013 tot zijn onverwachte overlijden in 2018 door ds Reinier Beltman, van 2018 tot 2022 door ds Stella Muns en tenslotte door ds Annemieke Parmentier-Blankert.

In 2010 vond een fusie plaats met de Hervormde Gemeente in Ankeveen en nam de gemeente een nieuwe naam aan: Protestantse Gemeente de Graankorrel, een samenvoeging van 's-Graveland, **Ankeveen** en **Kortenhoef**. De naam de Graankorrel refereert ook aan de bekende tekst uit het evangelie van Johannes; de dubbele verwijzing maakte de keuze van de naam onomstreden.

In 1980 telde de gemeente 609 leden, in 2024 was daar nog een kwart van over: 153 leden. De gemiddelde leeftijd nam ieder jaar toe. De kerkenraad zag zich genoodzaakt na te denken over samengaan met een ander gemeente. Diverse mogelijkheden binnen Gemeente Wijdmeren werden onderzocht, maar leidden uiteindelijk niet tot een oplossing. In het najaar van 2023 werd daarom de blik naar de Protestantse Gemeente Hilversum gericht. Wederzijds werd al snel de conclusie getrokken dat een fusie mogelijk en gewenst was. Tijdens een gemeentevergadering op 8 november 2023 werd met 22 stemmen voor en één onthouding voorgesteld om een fusie met Hilversum aan te gaan.

Sinds het voorjaar van 2024 maken leden van de Graankorrel al deel uit van de Hilversumse kerkenraad en van diverse werkgroepen en vanaf 7 juli zijn ambtsdragers en lectoren van de Graankorrel opgenomen in het rooster van de kerkdiensten.

De officiële handeling bij de notaris waarmee de fusie een feit wordt, vindt plaats in december 2024.

In de laatste jaren voor het sluiten van het kerkgebouw werden nog enkele mooie nieuwe initiatieven ontplooid. In samenwerking met de Oecumenische Streekgemeente Kortenhoef werd PioWij opgericht, pionieren in Wijdmeren. PioWij werd begeleid en gesteund door de landelijke kerk. Er worden maaltijden georganiseerd voor mensen die behoefte hebben aan gezelschap, er zijn film- en gespreksavonden en sinds 2023 een lichtjestocht in de tijd van Advent.

Gelukkig kan PioWij onder verantwoordelijkheid van de Protestantse Gemeente Hilversum doorgaan.

De diaconie nam het initiatief om een buurtkastje te plaatsen bij de kerk. Hierin worden houdbare levensmiddelen geplaatst om mee te nemen voor wie krap bij kas zit.

Met pijn in ons hart verlaten we het geliefde kerkgebouw, maar we doen dat in het vertrouwen dat de Levende God met ons meegaat, kome wat komt.

ds Annemieke Parmentier-Blankert

DE UITNODIGING

Zie, Ik ga iets nieuws verrichten, nu ontkiemt het - heb je het nog niet gemerkt? (Jesaja 43: 19a)

Na 185 jaar zal de Protestantse Gemeente de Graankorrel (*voorheen de Gereformeerde Kerk*) te 's-Graveland een fusie aangaan met de Protestantse Gemeente Hilversum.

De gemeente stopt, maar de gemeenschap gaat door.
Ieder afscheid is een nieuw begin!

Namens de kerkenraad nodigen wij u hierbij uit om op
zondag 30 juni 2024 om 15.00 uur
de afscheidsdienst bij te wonen in ons kerkje aan het Zuidereinde 15
te 's-Graveland.

De voorganger is ds Annemieke Parmentier-Blankert.
Het koor Inspiration onder leiding van Pim Philipse verleent haar
medewerking.
Na de dienst bent u van harte welkom voor een gezellig samenzijn
in het Honk achter de kerk.

Otto Scholten, voorzitter kerkenraad
Jantie de Vries-Lagerweij, scriba

AFSCHEIDSDIENST

Voorganger ds Annemieke Parmentier-Blankert

Welkom en mededelingen

Zingen: Lied 276 vers 1, 2, 3

- 1 Zomaar een dak boven wat hoofden,
deur die naar stilte open staat.
Muren van huid, ramen als ogen,
speurend naar hoop en dageraad.
Huis dat een levend lichaam wordt
als wij er binnen gaan
om recht voor God te staan.
- 2 Woorden van ver, vallende sterren,
vonken verleden hier gezaaid.
Namen voor Hem, dromen, signalen
diep uit de wereld aangewaaid.
Monden van aarde horen en zien,
onthouden, spreken voort
Gods vrij en lichtend woord.
- 3 Tafel van Een, brood om te weten
dat wij elkaar gegeven zijn.
Wonder van God, mensen in vrede,
oud en vergeten nieuw geheim.
Breken en delen, zijn wat niet kan,
doen wat ondenkbaar is,
dood en verrijzenis.

V: De Heer zij met u.
G: Ook met u zij de Heer.
V: Onze hulp is in de naam van de Heer
G: die hemel en aarde gemaakt heeft.

Het koor zingt: In This Holy Hour

Kyriegebed, door gemeente beantwoord met Lied 301c

1 Kyrie eleison, / Christe eleison, / Kyrie eleison.

Glorialied: Lied 304 vers 1, 2, 3

- 1 Zing van de Vader die in den beginne
de mensen schiep, de dieren en de dingen:
hemel en aarde wil zijn naam bezingen:
houd Hem in ere!
- 2 Zing van de Zoon, het licht voor onze ogen,
bron van geluk voor wie Hem wil geloven:
luister naar Hem het woord van alto hoge:
houd Hem in ere!
- 3 Zing van de Geest, de adem van het leven,
duurzame kracht die mensen wordt gegeven.
Waar wij ook gaan, wij hebben niets te vrezen:
houd Hem in ere!

DIENST VAN HET WOORD

Gebed bij de opening van de Schrift

Eerste lezing: Jesaja 43: 18-19 (NBV21)

¹⁸Blijf niet staan bij wat eertijds is gebeurd,
denk niet terug aan het verleden.
¹⁹Zie, Ik ga iets nieuws verrichten,
nu ontkiemt het – heb je het nog niet gemerkt?
Ik baan een weg door de woestijn,
maak rivieren in de wildernis.

Zingen: Lied 809

- 1 Blijf niet staren op wat vroeger was.
Sta niet stil in het verleden.
Ik, zegt Hij, ga iets nieuws beginnen –
het is al begonnen, merk je het niet?

Tweede lezing: Psalm 133 (*Bijbel in Gewone Taal*)

¹Een lied van David. Voor de reis naar Jeruzalem.

Wat is het leven goed en mooi
als mensen in liefde met elkaar leven!

²Iedereen geniet,
zoals je geniet van de geur van olie
bij een feest in de tempel.

³Iedereen geniet,
zoals je geniet van de dauw
's ochtends op de berg Sion.
Want daar geeft de Heer geluk en vrede,
voor altijd.

Zingen: LB 568a

- 1 Ubi caritas et amor,
ubi caritas Deus ibi est.

Vertaling:

Waar vriendschap en liefde is, daar is God.

Verkondiging

De afgelopen 185 jaar zijn onder dit dak meer dan 10.000 kerkdiensten gehouden op zondagen en op christelijke feestdagen die niet op zondag vallen en daarnaast nog vele rouw- en trouwdiensten.

Met een klein groepje gemeenteleden hebben we nagedacht over deze laatste zondagse eredienst in dit gebouw. De eerste vraag die we ons daarbij natuurlijk stelden was: welke schriftlezingen kiezen we? De Schrift is immers het uitgangspunt voor iedere dienst. Verschillende teksten werden gewikt en gewogen.

Een tekst over graankorrels, over zaaien en oogsten had misschien voor de hand gelegen.

Er is veel gezaaid in de afgelopen 185 jaar, en veel van wat gezaaid is heeft vrucht mogen dragen. Ik had iets kunnen zeggen over hoe jammer het is dat we niet alleen het gebouw, maar straks ook die prachtige naam 'de Graankorrel' moeten loslaten. In Hilversum zijn ze jaloers op onze betekenisvolle naam.

Toch hebben we geen tekst over graankorrels gekozen: deze gemeente sterft immers niet, we fuseren met Hilversum en hopen daar wortel te schieten en verder te groeien en te oogsten.

In het groepje werd ook Psalm 84 genoemd: "Zelfs vindt de mus een huis en de zwaluw een nest waar zij haar jongen neerlegt, bij uw altaren, Heer van de hemelse machten ... Gelukkig wie wonen in uw huis".

Het is natuurlijk een prachtige gedachte, dat we in Gods huis mogen wonen. Wanneer zelfs een onooglijk vogeltje als een mus daar mag verblijven, hoeveel te meer zijn wij dan welkom in Gods huis. Maar het is ook pijnlijk om dat te zeggen juist op het moment dat we dit geliefde huis, waar zoveel herinneringen aan verbonden zijn, gaan verlaten. Bovendien, en dat is nog belangrijker, het gaat in de psalm over de tempel; in de tijd van de psalmdichter was de tempel het teken van Gods aanwezigheid en nabijheid. Een kerkgebouw heeft een heel andere functie.

Zo werden nog enkele teksten genoemd, bijvoorbeeld Abraham die geroepen wordt om zijn vertrouwde land te verlaten en te gaan naar het onbekende land dat God hem wijzen zou, of Mozes die het volk uit Egypte moet leiden naar het land van de belofte. Maar hoe hoog we de Protestantse Gemeente Hilversum ook hebben, een land van belofte kunnen we het toch niet noemen.

Toen zei Truus Leene dat ze moest denken aan Mozes bij de brandende braambos en vooral aan het feit dat Mozes allerlei bezwaren maakte waarom hij niet de geschikte persoon zou zijn om het volk weg te leiden uit het land van de onderdrukking.

Ook deze tekst hebben we niet gekozen, maar het leverde wel een waardevolle gedachte op: Mozes sribbelt tegen, maar hij krijgt ook de belofte dat de God die zich bekendmaakt met de naam 'Ik zal er zijn' met het volk mee zal gaan.

En dat woord 'tegenstribbelen' bleef bij mij haken.

Wij sribbelen ook tegen. We willen helemaal niet naar Hilversum.

We willen gewoon hier blijven, in dit fijne kerkgebouw waar we op zondagmorgen vierend bij elkaar komen en luisteren naar een hele reeks geweldige gastvoorgangers die het allemaal fijn vinden om hier voor te gaan. We willen hier blijven om met elkaar na de dienst samen koffie te drinken, aan een ronde damestafel, een mannentafel en een gemengde tafel in het Honk.

In dat Honk hangen een paar planken aan de muur met daarop een vers uit Psalm 133: "Wat is het leven goed en mooi als mensen in liefde met elkaar leven." Het was ons duidelijk dat dit een van de schriftlezingen moest zijn en dat we het lied Ubi Caritas zouden zingen. Het is een mooi beeld dat geschetst wordt, het is goed, - er staat 'tof' - wanneer mensen die bij elkaar horen ook werkelijk samen zijn.

Psalm 133 gaat over hoe goed het doet om bij een gemeenschap te horen, waar mensen er zijn voor elkaar, in lief en leed. Dat je elkaar draagt, in het vertrouwen dat God de draagkracht is onder ons bestaan.

En juist omdat het hier voelt als een grote familie van broeders en zusters sribbelen we tegen. Hoe zal het straks zijn in een groter kerkgebouw met allemaal onbekende mensen om ons heen? Denken we dan met weemoed terug aan hoe het hier was?

En daar komt de tekst van Jesaja ons helpen. "Blijf niet staren op wat vroeger was", zegt hij.

Hoezo? Moet je dan niet naar het verleden kijken? Dat is toch één van de wezenskenmerken van de bijbel dat er wordt teruggeblikt, juist met het oog op de toekomst?

Een beroep op het verleden vormt de basis van de tien geboden: Ik ben de Heer, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij heeft bevrijd. Leef daarom volgens de leefregels die je op je tien vingers kunt natellen.

En in de psalmen, bij de profeten en ook in het boek Job wordt telkens weer gewezen op de grote daden van God: "Was Hij het niet die hemel en aarde heeft geschapen, die de chaos heeft bedwongen?"

Jesaja schrijft in een situatie van ballingschap. Mensen vroegen zich af: hoe moet het verder met ons? Waar vinden we houvast? En als we terugkeren uit de ballingschap, hoe zullen we dan de maandenlange tocht door onherbergzaam gebied, terug naar Jeruzalem doorstaan? Wat zullen we daar bij aankomst aantreffen?

In die situatie van onzekerheid voelt Jesaja zich geroepen om iets te zeggen dat meer is dan hij eigenlijk zeggen kan, iets dat namens God gezegd moet worden: blijf niet staren op wat vroeger was.

Je kunt op verschillende manieren met het verleden omgaan.

Je kunt je blindstaren op de dingen die niet goed waren en verbitterd blijven hopen op genoegdoening, of je kunt het verleden idealiseren en blijven hunkeren naar hoe fijn het was in 'die goede oude tijd'.

Maar het verleden kan ook een springplank zijn waar vanaf je met nieuwe kracht aan de toekomst kunt beginnen. Laat je daartoe bemoedigen door de verhalen over God die op mensen betrokken is, maar blijf niet staren op wat vroeger was, want de Eeuwige maakt telkens weer een nieuw begin.

Daarom staat deze tekst ook op de uitnodiging voor deze dienst: Blijf niet staan in het verleden. Zie, Ik ga iets nieuws beginnen.

We willen hier niet weg. We strubbelen tegen. En toch is het besluit al jaren geleden genomen en weten we met ons verstand dat dit het juiste moment is om de stap te zetten.

We doen dat met weemoed. Weemoed, ik vind het altijd zo mooi dat dat woord uit twee delen bestaat:

‘Wee’, omdat het zeer doet dat we dit kerkgebouw gaan sluiten.

‘Moed’, omdat we die nodig hebben om verder te gaan, zonder tegenstrubbelen.

Moed heeft deze gemeente de afgelopen jaren wel getoond; ik heb dat jarenlang van de zijlijn meegekregen en de afgelopen bijna twee jaar heel intens. Ik bewonder de manier waarop de kerkenraad alle mogelijkheden heeft verkend en dat niemand daarbij zijn of haar post heeft verlaten.

Maar ook alle andere vrijwilligers en gemeenteleden, iedereen ging door met een positieve insteek: de koster, de mensen van het kerkblad, de bloemendames, het verzorgen van kaarten en bloemen voor jarigen, het maken van de liturgieboekjes, de vrouwen-contactgroep (*die uitgebreid met mannen nu contactgroep heet*) enz.

Met het naderende afscheid voor ogen kwamen de afgelopen zondagen bovengemiddeld veel mensen op zondag naar de kerk. Daar blijkt een enorme betrokkenheid uit.

En hoe zal dat volgende week zijn? In de dienst in de Bethlehemkerk zullen we met open armen worden ontvangen.

Aan het begin van die dienst zal onze paaskaars, die straks door de koster brandend ons kerkgebouw uitgedragen wordt, de Bethlehemkerk binnen worden gedragen. Het licht van Christus gaat met ons mee.

Er is moed nodig om verder te gaan. We strubbelen tegen. Maar Mozes ging op weg. En het volk in Babylon raapte alle moed bij elkaar en begon aan de lange weg een nieuwe toekomst tegemoet.

Laten we gaan in het vertrouwen dat onze hulp is in de naam van de Heer, die niet zal loslaten wat zijn hand begon.

Amen

Het koor zingt: Santo

Zingen: Lied 419 vers 1, 2, 3

- 1 Wonen overal nergens thuis
aarde mijn aarde mijn moeders huis
vallende sterren de schim van de maan
mensen die opstaan en leven gaan –
mensen veel geluk.
- 2 Wonen overal even thuis
handel en wandel en huis na huis
loven en bieden op waarheid en waan
wagen en winnen en verder gaan –
mensen veel geluk.
- 3 Wonen overal bijna thuis
aarde mijn hemel mijn vaders huis
stijgende sterren de lach van de maan
mensen die dromend een stem verstaan –
mensen veel geluk.

Gebeden, beantwoord met Lied 367e

- 1 Heer onze God,
wij bidden U,
verhoor ons.

Collecte

De opbrengst van de eerste collecte is vandaag bestemd voor de Voedselbank Gooi en Omstreken.
De tweede collecte is voor de kerk.

Tijdens de collecte zingt het koor: Lord, I Need You

Rondgang door de kerk met woorden van afscheid

Bij de kansel en de bijbel

Bij het afscheid van dit gebouw,
denken we op deze plaats aan de woorden
die hier klonken,
woorden van liefde, vrede en recht,
woorden die ons gevoed hebben,
die richting gaven aan ons leven.

Nu wij dit kerkgebouw verlaten, bidden wij:
blijf ons met uw woord nabij.

Spreek ons aan en wijs ons de weg.

G: Blijf in ons midden, ga met ons mee.

Bij het doopvont en het doopboek

Bij het afscheid van dit gebouw,
denken we aan wie hier op handen werden gedragen,
wie hier zijn aangeraakt
door het levende water van de doop,
hun namen in geloof verbonden
in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Nu wij dit kerkgebouw verlaten, bidden wij:
dat wij het teken van de doop met ons meedragen,
dat ver boven ons geloven uit uw Naam met ons verbonden blijft.

G: Blijf in ons midden, ga met ons mee.

Bij de tafel en het avondmaalstel

Bij het afscheid van dit gebouw,
staan we stil bij deze tafel, waar Christus zelf onze gastheer was,
waar we gevoed werden met woorden, met brood en wijn.
Hier hebben we geleerd van breken en delen.

Nu wij dit kerkgebouw verlaten, bidden wij:
blijf ons versterken met uw gaven.

G: Blijf in ons midden, ga met ons mee.

Bij het orgel

Bij het afscheid van dit gebouw,
nemen we afscheid van dit orgel.
Met dit instrument hebben we oude en
nieuwe woorden gezongen.
Zijn klanken hebben ons geloof gevoed.

Nu wij dit kerkgebouw verlaten, bidden wij:
dat wij de lofzang gaande mogen houden.

G: Blijf in ons midden, ga met ons mee.

Bij de gedachtenislichtjes

Bij het afscheid van dit gebouw,
koesteren we de namen van wie ons zijn voorgegaan
èn weten we ons verbonden met hen
van wie de namen zijn vergeten, want wij zijn de eersten niet.

Nu wij dit kerkgebouw verlaten, bidden wij:
dat wij het waardevolle dat wij ontvingen van wie hier
samenkwamen met ons meedragen en
doorgeven aan wie na ons komen.

G: Blijf in ons midden, ga met ons mee.

We noemen met liefde de namen van wie ons het laatst zijn
ontvallen: Gerda Heins en Janny Addink.
De kaartjes met hun naam worden overhandigd aan hun naasten.

Bij de paaskaars

Bij het afscheid van dit gebouw,
denken we aan de vele keren dat dit licht ontstoken is.
Teken van de opgestane Heer,
Licht waaruit we leven,
zondag na zondag,
dag na dag.
Licht dat we mogen delen
aan ieder op onze weg door het leven.

Nu wij dit kerkgebouw verlaten, bidden wij:
ga met uw licht voor ons uit
op weg naar uw Koninkrijk.

G: Blijf in ons midden, ga met ons mee.

Slotlied: Lied 416 vers 1, 2, 3, 4

- 1 Ga met God en Hij zal met je zijn:
jou nabij op al je wegen
met zijn raad en troost en zegen.
Ga met God en Hij zal met je zijn.
- 2 Ga met God en Hij zal met je zijn:
bij gevaar, in bange tijden,
over jou zijn vleugels spreiden.
Ga met God en Hij zal met je zijn.
- 3 Ga met God en Hij zal met je zijn:
in zijn liefde je bewaren,
in de dood je leven sparen.
Ga met God en Hij zal met je zijn.
- 4 Ga met God en Hij zal met je zijn:
tot wij weer elkaar ontmoeten,
in zijn naam elkaar begroeten.
Ga met God en Hij zal met je zijn.

Wegzending en zegen, door de gemeente beantwoord met drie keer
Amen

Het koor zingt: A Clare Benediction

TOESPRAAK NA DE AFSCHEIDSDIENST

Otto Scholten, voorzitter kerkenraad

Tsja hier sta je dan ..., niet voor het eerst, wel voor het laatst.
Hier sta je dan op de drempel van afscheid nemen en iets nieuws beginnen, zoekend naar woorden die de leegte niet vullen, hoogstens markeren.

Maar we beginnen met een korte terugblik op ons verleden.
De eerste 150 jaar slaan we over, die zijn al uitvoerig beschreven in een boekje dat in 1989 verscheen.

De grote lijn vanaf dat moment tot vandaag kun je zien als een lange geleidelijke afdaling:
het wordt steeds iets minder, het aantal leden loopt terug, de voorganger gaat van full- naar parttime, naar bijstand in het pastoraat, de kindernevendienst stopt, de tienerdienst volgt, de catechese is al voorgegaan en zo verder.

En toch ... er zit ook steeds weer een klimmetje in die afdaling, een opleving.

Rond de eeuwwisseling voorspelt het Centrum voor Gemeente-opbouw dat in lijn met het dalende aantal leden de inkomsten uit de vaste vrijwillige bijdrage gaan dalen.
Het tegenovergestelde gebeurt ...

In 2003 stevent de kerkenraad af op een omvang van 4: een predikant, een diaken, een ouderling/scriba en een ouderling/voorzitter.

Na een brief aan alle leden is de kerkenraad snel weer op voldoende sterkte en vanaf dat moment gaan we als geloofsgemeenschap nadenken over de verdere toekomst.

En steeds weer zijn er momenten bergopwaarts.

Als het orgel toe is aan een flinke opknapbeurt organiseren onze katholieke broeders en zusters een kerkenveiling: pastoor en dominee jagen de prijs voor een bidstoel op tot grote hoogte, dominee wint. De totale opbrengst is ruim voldoende om alles te betalen.

We vormen samen met de Hervormde Kerk Ankeveen de Protestantse Gemeente de Graankorrel, een naam die een belofte inhoudt.

We richten samen met de Oecumenische Streekgemeente Kortenhoef een pioniersplek op.

We vieren in 2014 het 175-jarig bestaan o.a. met een theatervoorstelling waarin drie acteurs in vliegende vaart Genesis en Exodus op de planken zetten.

We zijn van oorsprong een gereformeerde geloofsgemeenschap, een scheutje eigenzinnigheid – door de eeuwen heen eigen aan elke emancipatiebeweging – is ons niet vreemd, we regelen allerlei zaken graag zelf, en als het niet kan zoals de kerkorde voorschrijft, dan moet het maar zoals het kan.

En, belangrijker nog, we zijn gevoelig liggende thema's als kinderen aan het Avondmaal, kernwapens, de klassieke verzoeningsleer, omgang met de lhbt-gemeenschap niet uit de weg gegaan, we hebben ze in bijeenkomsten met gemeenteleden besproken.

Terugblikkend zijn we in die bijeenkomsten de weg gegaan van discussie naar gesprek.

Woorden van dank, die als vanzelf overgaan in woorden van gemis en uitzien naar iets nieuws.

Wees gerust, namen noemen doe ik niet, ik richt me eerst tot de leden van de Graankorrel.

Het is aan de inzet en trouw van jullie te danken dat we ook na het vertrek van onze predikant in juni 2013 nu pas afscheid nemen van deze plek.

Die dank geldt iedereen, ook hen die niet één of meer taken op zich namen om gemeente te kunnen zijn. Jullie vulden het ambt van gelovige in. Zo hebben we dat **met** en **voor** elkaar gedaan, zo hebben we de lofzang gaande kunnen houden. Dank daarvoor.

Dan woorden van dank voor een tweede en derde groep getrouwen: de predikanten voor bijstand in het pastoraat – tot drie keer toe tot volle tevredenheid gevonden in Hilversum – en de gastpredikanten die we de afgelopen jaren mochten verwelkomen. Een veelkleurig gezelschap in allerlei opzichten. Eén uwer preekte hier in 1972 voor het eerst, in december 2023 j.l. voor het laatst.

Over trouw gesproken ...

Andere voorgangers gingen in een kortere, soms veel kortere periode vaker en soms veel vaker voor. Bij de laatste keer stond er telkens iemand met een bos bloemen en een toespraak klaar om haar of hem te bedanken. De laatste maanden, mei en juni, zondag na zondag. Een oefening in afscheid nemen.

We kunnen terugblikken op een boeiende en leerzame periode. We maakten kennis met een grote variatie in benadering van bijbelteksten.

Heel helder kwam dat naar voren als af en toe een gastpredikant dezelfde lezingen gekozen bleek te hebben als de voorganger een week eerder. De lezingen waren dezelfde, de uitleg allerm minst. Dezelfde tekst, een andere invalshoek. Het schept ruimte en dat ligt ons wel, ruimte.

Dank voor de bereidheid om uit alle windstreken, uit oost en west, noord en zuid, naar de Graankorrel te reizen en ons te bemoedigen en bij de les te houden.

Dankwoorden en afscheidswwoorden, verleden en toekomst, ze liggen in elkaars verlengde en daartussen een leegte, een zee van onzekerheid.

Vandaag nemen we afscheid van deze plek ...

Meer, veel meer dan een stapel stenen met zomaar een dak boven wat hoofden. We nemen afscheid van een 'lieu de memoire', een plek van herinneren en gedenken.

Hier zijn huwelijken gezegend/ingezegend, kinderen gedoopt, vanuit hier hebben velen van ons geliefden, ouders, broers, zussen, familieleden, vrienden naar hun laatste rustplaats gebracht, soms in een snijdende sneeuwstorm, soms in een zachte lentezon, fietsend door het bos.

Dit huis van hout en steen,
dat lang de stormen heeft doorstaan,
waar nog de wolk gebeden hangt
van wie zijn voorgegaan,

van dit huis, beladen met herinneringen, nemen wij afscheid.

Afscheid nemen, schreef Dietrich Bonhoeffer voorjaar 1945:

**Afscheid nemen is
met zachte vingers
wat voorbij is
dichtdoen
en verpakken
in goede gedachten
der herinnering.**

**Is verwijlen bij
een brok leven
en stilstaan op de pieken
van pijn en vreugde.**

Wij gaan niet van Oer der Chaldeeën naar wie weet waar.
Integendeel, wij gaan van hier naar Hilversum, hemelsbreed vijf kilometer, we zijn van harte welkom.

Wat voorbij is en ja, ook die wolk gebeden die hier ergens hangt,
verpakken we in goede gedachten der herinnering en die nemen we mee.

Dat het ons, PioWij in 's-Graveland, de Graankorrel in Hilversum, goed moge gaan.

DE VIER EVANGELISTEN EN DE GRAANKORREL

De traditionele symbolen voor de evangelisten sierden de voordeur sinds de restauratie van de kerk in 1957.

Matteüs (*engel*)

Marcus (*leeuw*)

Lucas (*stier*)

Johannes (*adelaar*)

HET HONK

Een fijne plek, waar na de kerkdiensten werd nagepraat onder het genot van koffie of thee.

De afbeelding op de volgende pagina: een aantal aan de muur gespijkerde planken met daarop een vers uit Psalm 133.

Psalm 133:1 Bijbel in gewone taal

Wat is het leven goed en mooi

als mensen in **liefde**

met elkaar leven

OVERZICHT VAN VOORGANGERS IN 'S-GRAVELAND

ds P.M. Dijksterhuis (1880 - 1882)

ds J. Balhuizen (1884 – 1891)

N. Bijdemast ('oefenaar') (1894 - 1903)

ds O.J. Geerling (1903 – 1911)

ds I. Tonkens (1912 - 1916)

dr H.W. van der Vaart Smit (1917 - 1923)

ds A.G. Barkey Wolf (1926 - 1929)

ds P. Boes (1930 - 1946)

ds J.C. Derksen (1948 - 1952)

ds A. Wiersinga (1953 - 1959)

ds H. Th. van Reenen (1960 - 1965)

ds J. ter Horst (1966 - 1970)

ds J. Ridderbos (1972 - 1978)

ds Th. Fossen (1979 - 1985)

ds J. G. Offringa (1986 - 1990)

ds H. van de Bovenkamp (1991 - 1998)

ds L. Davidse (1998 - 2013)

ds R.F.J. Beltman (*pastoraat*) (2013 - 2018)

ds H.H. Muns (*pastoraat*) (2018 - 2022)

ds A.M. Parmentier-Blankert (*pastoraat*) (2022 – heden)

